

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Co/1/2022
Identifikačné číslo spisu:	1020200173
Dátum vydania rozhodnutia:	28.07.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:1020200173.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Viery Petrikovej a JUDr. Márie Trubanovej, PhD., v spore žalobcu Občianske združenie na pomoc spotrebiteľom a ľudom v núdzi, so sídlom Cestice č. 118, IČO: 50 326 147, zastúpeného JUDr. Petrom Reblánom, advokátom, so sídlom Cestice č. 118, proti žalovanej 365.bank, a. s., so sídlom Dvořákovo nábřeží 4, Bratislava, IČO: 31 340 890, zastúpenej Advokátskou kanceláriou RELEVANS s. r. o., so sídlom Dvořákovo nábřeží 8/A, Bratislava, IČO: 47 232 471, o určenie nekalej obchodnej praktiky v konaní o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 11C/1/2020-199 z 30. septembra 2021, takto

rozhodol:

I. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 11C/1/2020-199 z 30. septembra 2021 p o t v r d z u j e.

II. Žalobcovi priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalovanému v rozsahu 100%.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“, „súd prvej inštancie“) ako kauzálny príslušný súd podľa § 31 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) rozsudkom č. k. 11C/1/2020-199 z 30.09.2021 (ďalej ako „napadnutý rozsudok“) určil, že obchodná praktika žalovaného, ktorou tento pri uplatnení práva spotrebiteľa podľa § 18 ods. 2 zákona č. 90/2016 Z.z. o úveroch na bývanie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZÚB“) v zákonnej lehote čo i len sčasti neumožní spotrebiteľovi bez poplatku, bez sankcie alebo bez náhrady nákladov zaplatiť predčasnú splátku úveru na bývanie vo výške nepresahujúcej 20% istiny úveru na bývanie, prípadne spotrebiteľa inak obmedzí pri jej zaplatení tým, že na tento účel použije alebo určí iný výpočtový základ, respektíve sumu takejto predčasnej splátky vyčísli z iného výpočtového základu, než z celkovej sumy istiny úveru na bývanie poskytnutej spotrebiteľovi, najmä ak takéto určenie alebo vyčíslenie vychádza zo „zostatku istiny úveru na bývanie, zostatku dlhu, zostatku úveru na bývanie, zostatku aktuálnej istiny úveru na bývanie“ alebo z obdobného výpočtového základu, ktorý je znížený o splátku úveru na bývanie, je nekalou obchodnou praktikou, ktorej používanie súd žalovanému

zakázal. V zostávajúcej časti súd žalobu zamietol a priznal žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov konania vo výške 100%.

2. S poukazom na § 301 až § 306 CSP, § 52 ods. 1 až 4 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“), § 1 ods. 1, § 3 ods. 4, ods. 5, § 7 ods. 1, ods. 2, § 25 ods. 1 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. < o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len ZoOS“), § 2 ods. 1 písm. a) bod 1, § 3 ods. 1 až 3, § 5 ods. 1, ods. 2 písm. b), písm. d), ods. 6, § 6 ods. 1, § 13 ods. 9, ods. 13, ods. 14, § 18 ods. 1, ods. 2, § 29 ods. 1 ZÚB krajský súd konštatoval, že špecifikom osobitného konania o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach je skutočnosť, že prebieha mimo rámca konkrétneho sporu o právo. Procesná legitimácia žalobcu je podľa krajského súdu daná skutočnosťou, že v prípade žalobcu ide o právnickú osobu - združenie založené za účelom ochrany spotrebiteľa, čo nesporne vyplýva zo samotného názvu riadne registrovaného občianskeho združenia v spojení s definovaním cieľov jeho činnosti, z ktorých je zrejmé, že žalobca bol založený ako občianske združenie na pomoc spotrebiteľom a ľuďom v núdzi, a to v oblastiach činnosti sociálnej, opatrovateľskej a spotrebiteľskej, s čím nepochybne priamo súvisí ochrana práv a oprávnených záujmov spotrebiteľov v zmysle § 3 ods. 4, ods. 5 veta druhá ZoOS, preto v danom prípade konštatoval naplnenie dikcie § 302 CSP. Z uvedených dôvodov vyhodnotil procesnú obranu žalovanej spočívajúcu v námietke nedostatku aktívnej vecnej legitimácie žalobcu ako nedôvodnú. Pasívna vecná legitimácia žalovaného nebola v konaní namietaná, pričom jej danosť vyplynula z § 52 ods. 3 OZ v spojení s ustanoveniami § 2 ods. 1 písm. a) bod 1. a § 29 ods. 1 ZÚB. Ako irelevantnú súd prvej inštancie vyhodnotil aj procesnú obranu žalovaného týkajúcu sa tvrdeného nedostatku naliehavého právneho záujmu žalobcu na predmetnej určovacej žalobe, nakoľko v prípade osobitného konania o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach ide o špecifický druh sporového konania, pri ktorom zákon nevyžaduje preukazovanie naliehavého právneho záujmu žalobcu chrániaceho kolektívne záujmy spotrebiteľov na podanie tohto druhu žaloby, čo nesporne vyplýva zo skutočnosti, že súd skúma neprijateľnosť zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou a nekalé obchodné praktiky, nezávisle od okolností konkrétneho prípadu.

3. Žalobca svoju žalobu postavil na zisteniach získaných na základe podnetov od spotrebiteľov a na základe predzmluvnej a zmluvnej dokumentácie sprístupňovanej a predkladanej žalovaným spotrebiteľom v súvislosti so zmluvami o úvere na bývanie, a to vo vzťahu k aplikácii § 18 ods. 2 ZÚB v zmluvných vzťahoch so spotrebiteľmi, v dôsledku čoho podľa žalobcu dochádza zo strany žalovaného k uplatňovaniu nekalej obchodnej praktiky vo vzťahu k výpočtovému základu používanému žalovaným pri aplikácii dotknutého ustanovenia ZÚB, keď podľa tvrdenia žalobcu žalovaný namiesto zákonom predpokladaného výpočtového základu predstavujúceho istinu úveru na bývanie, t. j. namiesto fixného základu používa výpočtový základ v podobe zostatku istiny úveru na bývanie, t. j. nestály variabilný výpočtový základ, čím žalovaný okrem uplatňovania poplatkov, resp. náhrady nákladov v rozpore so zákonom neúmerne predlžuje úverový vzťah a robí ho neprehľadným.

4. Na základe listinných dôkazov predložených žalobcom, ktorých obsah nebol žalovaným v priebehu konania žiadnym spôsobom spochybnený, krajský súd zistil nasledujúci skutkový stav:

- zo znenia bodu 9. Predzmluvných informácií o postupe poskytovania úveru na bývanie, zverejnených na webovej stránke žalovaného, vyplynulo, že mimoriadna splátka je splátka úveru, ktorej výška a termín splatnosti nie je v splátkovom kalendári a nespláti sa ňou celá pohľadávka banky. Predčasné splatenie úveru je jednorazová splátka vo výške celkovej pohľadávky banky, ktorej úhradou úver zaniká pred lehotou splatnosti s tým, že klient je oprávnený vykonať mimoriadnu splátku alebo predčasné splatenie úveru, ktoré nepodliehajú splatneniu nasledovne:

a) vykonať mimoriadnu splátku, ktorá nepresiahne 20% istiny úveru, a to v lehote jedného (1) mesiaca pred dňom výročia uzavretia zmluvy o úvere,

b) vykonať predčasné splatenie alebo mimoriadnu splátku v súvislosti s uplynutím obdobia fixácie úrokovej sadzby. Je potrebné predložiť banke žiadosť o predčasné splatenie alebo mimoriadnu splátku, a to najneskôr jeden mesiac pred dňom výročia uzavretia zmluvy o úvere alebo uplynutím obdobia fixácie. V ostatných prípadoch má banka právo účtovať skutočné náklady, ktoré súvisia s realizovaním

mimoriadnej splátky alebo predčasného splatenia, maximálne v zákonom povolenej výške;

- podľa čl. I., bod 1.3 Všeobecných obchodných podmienok žalovaného, ustanovenia zmluvy a osobitných obchodných podmienok majú prednosť pred VOP;

- podľa čl. I. obchodných podmienok pre úvery na bývanie vypracovaných žalovaným (ďalej len „OPÚB“) tento dokument predstavuje obchodné podmienky banky - žalovaného, ktoré upravujú podmienky poskytovania úverov fyzickým osobám - nepodnikateľom;

- podľa čl. VI., bod 3 OPÚB dlžník má právo vykonať mimoriadnu splátku úveru, ktorá môže byť spoplatnená v zmysle ZÚB, ak o to písomne požiada banku. V prípade, že dlžník neurčí inak, mimoriadna splátka úveru sa použije na zníženie splátky bez skrátenia lehoty splatnosti úveru. Ak dlžník nepožiada o vykonanie mimoriadnej splátky úveru, je banka oprávnená určiť neskorší termín vykonania mimoriadnej splátky úveru, ktorý dlžníkovi oznámi. Po vykonaní mimoriadnej splátky úveru banka oznámi dlžníkovi novú výšku splátky;

- podľa čl. VI., bod 4 OPÚB dlžník má právo predčasne splatiť úver na základe písomnej žiadosti doručenej banke. Dlžník je povinný pri predčasnom splatení úveru zaplatiť aj príslušný poplatok, ak sa uplatňuje. Banka je oprávnená určiť neskorší termín vykonania predčasného splatenia úveru, ktorý dlžníkovi bez zbytočného odkladu písomne oznámi;

- podľa čl. VI., bod 5 OPÚB dlžník je v súlade so ZÚB oprávnený vykonať mimoriadnu splátku alebo predčasné splatenie úveru, ktoré nepodliehajú spoplatneniu nasledovne:

- a) vykonať mimoriadnu splátku, ktorá nepresiahne 20% z istiny úveru v čase vykonania mimoriadnej splátky, a to v lehote jedného mesiaca pred dňom výročia uzavretia ZoÚ;

- b) v súvislosti s uplynutím obdobia fixácie úrokovej sadzby bezodplatne vykonať predčasné splatenie alebo mimoriadnu splátku úveru. Termín na vykonanie bezodplatného predčasného splatenia alebo mimoriadnej splátky úveru je v deň konca obdobia fixácie.

Dlžník je povinný predložiť banke žiadosť o predčasné splatenie alebo mimoriadnu splátku úveru, a to najneskôr jeden mesiac pred dňom výročia uzavretia ZoÚ alebo uplynutím obdobia fixácie. Banka oznámi dlžníkovi zrealizovanie mimoriadnej splátky. V prípade predčasného splatenia môže dlžník požiadať o potvrdenie o splatení pohľadávky z úveru v zmysle ZoÚ;

- zo znenia sadzobníka poplatkov pre fyzické osoby - predávané produkty s platnosťou od 10.10.2019 a s účinnosťou od 01.11.2019, ako aj zo znenia sadzobníka poplatkov pre fyzické osoby - predávané produkty s platnosťou od 1.1.2020 a s účinnosťou od 1.3.2020 vyplýva, že žalovaný za predčasné splatenie úveru na bývanie alebo jeho časti účtuje svojim klientom - spotrebiteľom reálne náklady priamo súvisiace so žiadosťou o predčasné splatenie úveru na bývanie, max. 1% z predčasne splatenej sumy úveru s tým, že uvedený poplatok sa nevzťahuje na predčasné splatenie a mimoriadne splátky realizované v období výročia fixácie úrokovej sadzby a na mimoriadne splátky do výšky 20% z nesplatené istiny v lehote jedného mesiaca pred dňom výročia uzavretia zmluvy o úvere na bývanie.

5. Na základe uvedených skutočností, vyplývajúcich z predzmluvnej a zmluvnej dokumentácie žalovaného tvoriacej súčasť spisu, krajský súd konštatoval nesúlad medzi pre daný spor podstatnými formuláciami v predzmluvnej dokumentácii (predzmluvné informácie o postupe poskytovania úveru na bývanie zverejnené na webovej stránke žalovaného), z ktorej vyplýva nespoplatňovanie vykonania mimoriadnej splátky nepresahujúcej 20% istiny úveru a medzi zmluvnou dokumentáciou (OPÚB a sadzobník poplatkov), z ktorej vyplýva nespoplatnenie mimoriadnej splátky nepresahujúcej 20% z istiny úveru v čase vykonania mimoriadnej splátky, resp. 20% z nesplatené istiny. Zároveň po vyhodnotení vyššie ustáleného skutkového stavu krajský súd konštatoval nesúlad predmetných relevantných formulácií, obsiahnutých v zmluvnej dokumentácii vypracovanej žalovaným (OPÚB a sadzobník poplatkov) a následne žalovaným aplikovanej v jeho obchodnej praxi vo vzťahu k spotrebiteľom, s dikciou zákonného ustanovenia § 18 ods. 2 ZÚB, ktoré predstavuje jednoznačnú, určitú a zrozumiteľnú právnu úpravu, v zmysle ktorej sa banke ako veriteľovi zakazuje požadovať od spotrebiteľa akýkoľvek poplatok, sankciu alebo náhradu nákladov, ak predčasné splatenie úveru na bývanie nepresiahne výšku 20 % istiny tohto úveru na bývanie v lehote jedného mesiaca pred dňom výročia uzavretia zmluvy o úvere na bývanie, t.j. zákon veľmi presne definuje výpočtový základ, z ktorého je žalovaný ako veriteľ povinný vychádzať pri ustaľovaní výšky predčasného splatenia úveru na bývanie nepodliehajúcej spoplatneniu a uplatňovaniu sankcií alebo náhrady nákladov.

6. Súd prvej inštalácie sa nestotožnil s procesnou obranou žalovaného, v rámci ktorej argumentuje tým, že pojem „istina“, resp. „istina úveru“ nie je v žiadnej časti ZÚB definovaný a v tejto súvislosti poukazuje na výklad vyplývajúci zo slovníka bankových pojmov zverejneného Slovenskou bankovou asociáciou, v dôsledku čoho žalovaný podľa svojho tvrdenia logicky, dôvodne a legitímne dospel k rozhodnutiu aplikovať do používaných OPÚB a do sadzobníka poplatkov formulácie týkajúce sa podmienok realizácie mimoriadnych splátok hypotekárnych úverov spotrebiteľmi tak, že tieto nebudú spoplatňované do výšky 20% z nesplatennej istiny úveru (výpočtový základ), a nie do výšky 20% z poskytnutej istiny úveru (výpočtový základ), v nadväznosti na čo žalovaný ako výpočtový základ pre účely § 18 ods. 2 ZÚB používa 20% z nesplatennej istiny úveru.

7. Krajský súd považoval za potrebné poukázať na skutočnosť, že z obsahu jednotlivých ustanovení ZÚB je zrejmé, že tento zákon používa viacero variácií pojmu „istina“, a to v kontexte konkrétnych právnych úprav vyplývajúcich z jednotlivých ustanovení, keď napríklad v § 13 ods. 17 v súvislosti s odložením splátok používa pojem „istina úveru“, ktorý je obdobný pojmu „istina tohto úveru na bývanie“ použitého v predmetnom § 18 ods. 2; v § 2 ods. 1 používa v rôznych kontextoch pojmy „istina“, „splatená istina“; v § 8 ods. 14 používa pojem „zostatková istina“; v § 8 ods. 33 písm. b) používa pojem „zostatková istina úveru na bývanie“; v § 13 ods. 4 písm. n) je použitý pojem „istina“ v súvislosti s jej amortizáciou a rovnako je pojem „istina“ použitý opakovane aj v Prílohe č. 1, časť B - Pokyny na vyplnenie formulára (ESIS), kde sú okrem toho použité aj pojmy „istina splatená v rámci splátky“ a „nesplatená istina po každej splátke“; v Prílohe č. 2, čl. II., písm. k) bod 1 používa pojem „zostatok istiny“. Z ustanovenia § 18 ods. 2 ZÚB je jednoznačne zrejmé definovanie výpočtového základu vo výške 20% istiny úveru na bývanie, pričom zákon žiadnym svojím ustanovením nezakladá oprávnenie žalovaného, aby takto zákonom definovaný výpočtový základ, navyše priamo súvisiaci so zákonom uloženým zákazom, modifikoval podľa svojho vlastného uváženia ustálením výpočtového základu vo výške 20% z istiny úveru v čase vykonania mimoriadnej splátky (OPÚB) alebo vo výške 20% z nesplatennej istiny (sadzobník poplatkov), a to všetko v neprospech spotrebiteľa, keďže v danom prípade je zrejmé, že na základe žalovaným aplikovaného výkladu ustanovenia § 18 ods. 2 ZÚB môžu reálne nastať situácie, kedy dlžník - spotrebiteľ pri realizovaní predčasného splatenia úveru na bývanie za splnenia podmienky dodržania lehoty jedného mesiaca pred dňom výročia uzavretia zmluvy o úvere na bývanie, bude na základe OPÚB a sadzobníka poplatkov povinný platiť žalovanému poplatky, ktoré sú nad rámec zákonnej úpravy a sú zo strany žalovaného uplatňované v rozpore so zákazom vyplývajúcim z § 18 ods. 2 ZÚB. Žalovaným aplikovaný výklad ustanovenia § 18 ods. 2 ZÚB a žalovaným prezentované zdôvodnenie takejto aplikácie podľa krajského súdu nemá oporu v relevantnom zákonnom ustanovení, ktorým je § 18 ods. 2 ZÚB, ale zároveň je uvedená argumentácia žalovaného aj objektívne nesúladná s legislatívnym jazykom použitým zákonodarcom v jednotlivých ďalších ustanoveniach ZÚB. Po dôslednom vyhodnotení všetkých vyššie uvedených skutočností dospel súd k jednoznačnému záveru, že postup a konanie žalovaného v súvislosti s predčasným splatením úveru na bývanie nezodpovedá zákonnej dikcii vyplývajúcej z ustanovenia § 18 ods. 2 ZÚB, nakoľko podľa názoru súdu za istinu úveru na bývanie pre účely predmetného zákonného ustanovenia je potrebné považovať rovnakú sumu, z ktorej boli určené splátky istiny (§ 13 ods. 4 písm. m) ZÚB, zo znenia ktorého vyplýva, že zmluva o úvere na bývanie okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami úveru na bývanie na účely jeho splatenia, spôsob zúčtovania jednotlivých položiek splátky). Podľa názoru krajského súdu ide v danom prípade zo strany žalovaného ako banky o účelový výklad, ktorý neprípustným spôsobom mení formuláciu a zmysel ustanovenia § 18 ods. 2 ZÚB. V nadväznosti na vyššie uvedené súd konštatuje aj zjavnú neopodstatnenosť obrany žalovaného spočívajúcej v tvrdeniach o spôsobe implementácie Smernice 2014/17/EÚ v podmienkach Slovenskej republiky prijatím právnej úpravy týkajúcej sa možnosti predčasného splatenia úveru na bývanie v omnoho širšom rozsahu, ako bola Slovenská republika v zmysle uvedeného právneho aktu EÚ povinná. Smernice zaväzujú krajiny EÚ, aby dosiahli určitý pokrok, avšak spôsob, ako ho dosiahnuť, záväzný nie je. Krajiny EÚ musia prijať opatrenia a začleniť ich do svojho práva (transponovať), aby dosiahli ciele stanovené v smernici, k čomu v danom prípade prebratím právne záväznej Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/17/EÚ zo 4. februára 2014 o zmluvách o úvere pre spotrebiteľov týkajúcich sa nehnuteľností určených na bývanie a

o zmene smerníc 2008/48/ES a 2013/36/EÚ a nariadenia (EÚ) č. 1093/2010 (Ú. v. EÚ L 60, 28.2.2014) prostredníctvom ZÚB nepochybne došlo a takto prijatá vnútroštátna právna úprava žalovaného v celosti zaväzuje.

8. V neposlednom rade krajský súd považoval za nevyhnutné poukázať na okolnosť majúcu podstatný význam z pohľadu spotrebiteľov v štádiu ich rozhodovania sa o prípadnom uzavretí zmluvy o úvere na bývanie so žalovaným, ktorá spočíva v odlišnej formulácii nastavenia podmienok predčasného splatenia v predzmluvnej dokumentácii žalovaného, ku ktorej majú spotrebiteľia ako potenciálni klienti žalovaného prístup na webovej stránke žalovaného (Predzmluvné informácie o postupe poskytovania úveru na bývanie), a v ktorej sú podmienky predčasného splatenia úveru na bývanie v súvislosti s určením výpočtového základu sumy nepodliehajúcej spoplatneniu definované spôsobom zodpovedajúcim dikcii ustanovenia § 18 ods. 2 ZÚB, čo je však v diametrálnom rozpore s podmienkami vyplývajúcimi následne z OPÚB a zo sadzobníka poplatkov, ktoré spotrebiteľov zaväzujú v čase po uzavretí zmluvy o úvere na bývanie so žalovaným. Takýto postup žalovaného nemožno hodnotiť inak než ako konanie, ktoré je v rozpore s ustanoveniami § 3 ods. 1, ods. 2, ods. 3 ZÚB a v tejto súvislosti je absolútne irelevantné tvrdenie žalovaného o tom, že predzmluvné informácie nie sú klientovi odovzdávané, nie sú právne záväzné a slúžia len ako návod a súčasť informovania klienta v zmysle § 5 ZÚB. Ani tvrdenie žalovaného, že poskytnutie všeobecných informácií pred uzavretím zmluvy o úvere na bývanie si žalovaný voči konkrétnemu klientovi v súlade s § 5 ods. 6 ZÚB plní prostredníctvom odovzdania Európskeho štandardizovaného informačného formulára (ESIS), a nie prostredníctvom Predzmluvnej informácie o postupe poskytovania úveru na bývanie, v danom prípade neobstoí, nakoľko je zrejmé, že Predzmluvná informácia o postupe poskytovania úveru na bývanie je dokumentom, ktorý má spotrebiteľ k dispozícii na webovej stránke žalovaného v čase prijímania svojho rozhodnutia o prípadnom uzavretí zmluvy o úvere na bývanie práve so žalovaným, t. j. ide o dokument spôsobilý do značnej miery takéto rozhodnutie spotrebiteľa ako potenciálneho klienta banky ovplyvniť, v dôsledku čoho je nevyhnutné trvať na povinnosti žalovaného ako banky informovať svojich potenciálnych klientov v plnom rozsahu zrozumiteľne a predovšetkým pravdivo. V prípade, ak všeobecné informácie poskytované bankou pred uzavretím zmluvy o úvere na bývanie obsahujú diametrálne odlišné informácie v porovnaní s následnými reálnymi postupmi banky vyplývajúcimi zo zmluvných dokumentov vzťahujúcich sa už na konkrétne zmluvné vzťahy, ide o nežiaduci a zavádzajúci postup banky.

9. S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti a zákonné ustanovenia dospel súd prvej inštancie k jednoznačnému záveru, že v petite žaloby špecifikované konanie žalovaného, ktorým pri uplatnení práva spotrebiteľa podľa § 18 ods. 2 ZÚB v zákonnej lehote čo i len sčasti neumožní spotrebiteľovi bez poplatku, bez sankcie alebo bez náhrady nákladov zaplatiť predčasnú splátku úveru na bývanie vo výške nepresahujúcej 20% istiny úveru na bývanie, prípadne spotrebiteľa inak obmedzí pri jej zaplatení tým, že na tento účel použije alebo určí iný výpočtový základ, respektíve sumu takejto predčasnej splátky vyčíslí z iného výpočtového základu, než z celkovej sumy istiny úveru na bývanie poskytnutej spotrebiteľovi, najmä ak takéto určenie alebo vyčíslenie vychádza zo „zostatku istiny úveru na bývanie, zostatku dlhu, zostatku úveru na bývanie, zostatku aktuálnej istiny úveru na bývanie“ alebo z obdobného výpočtového základu, ktorý je znížený o splátky úveru na bývanie, je v zmysle § 7 ods. 2 písm. b) ZoOS (znenie zodpovedajúce čl. 5 ods. 2 písm. b) Smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2005/29/ES o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu), nekalou obchodnou praktikou, ktorá je podľa § 7 ods. 1 ZoOS zakázaná pred, počas aj po vykonaní obchodnej transakcie a z toho dôvodu súd výrokom I. žalobe v tejto časti vyhovel a určil nekalosť predmetnej obchodnej praktiky a zároveň zakázal žalovanému jej používanie (§ 305 ods. 1, ods. 3 CSP).

10. Ako nedôvodnú súd vyhodnotil žalobu v časti, ktorou sa žalobca domáhal vydania rozhodnutia, na základe ktorého by bol žalobca oprávnený po právoplatnosti rozsudku v mene a na náklady žalovaného zabezpečiť zverejnenie tohto rozsudku Tlačovou agentúrou Slovenskej republiky so spracovaním ako originálnu textovú službu prostredníctvom jej servisu a webových portálov. V tejto súvislosti súd prvej inštancie poukázal na ustanovenie § 305 ods. 2 CSP, na základe ktorého je žalobca v prípade právoplatného určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky alebo určenia nekalosti obchodnej praktiky oprávnený vhodnou formou zabezpečiť zverejnenie tohto rozsudku, t. j. ide o priamo zo zákona

vyplývajúce oprávnenie žalobcu, ktoré sa aktivuje bez ďalšieho nadobudnutím právoplatnosti rozsudku v danom prípade o určení nekalej obchodnej praktiky a nepodlieha ďalšiemu súhlasu ani povoleniu súdu. Rozhodnutie súdu o oprávnení žalobcu zverejniť právoplatný rozsudok nie je potrebné a CSP takého rozhodovanie súdu neukladá. Z uvedených dôvodov krajský súd výrokom II. žalobu v zostávajúcej časti zamietol, nakoľko takto formulovaný žalobný nárok žalobcu nemá oporu v zákone a žalobca ani žiadnym relevantným spôsobom nepreukázal jeho dôvodnosť nad rámec zákonnej úpravy vyplývajúcej z § 305 ods. 2 CSP. Zároveň krajský súd výrokom III. priznal žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov konania vo výške 100%.

11. V zákonom stanovenej lehote podal žalovaný odvolanie proti výroku I. a III. rozsudku súdu prvej inštancie. V odôvodnení uplatnil odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP. Žalovaný prezentoval názor, že súd prvej inštancie dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a namietaný rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Žalovaný namietol správnosť obsahu odseku 51. rozsudku, v tej časti, v ktorej súd prvej inštancie tvrdí, že procesná legitímácia žalobcu je v konaní daná skutočnosťou, že v prípade žalobcu ide o právnickú osobu - združenie založené za účelom ochrany spotrebiteľa. Podľa názoru súdu z názvu žalobcu v spojení s definovaním cieľov jeho činnosti došlo v súdnej veci k naplneniu dikcie ustanovenia § 302 CSP. Žalovaný naďalej tvrdí, že aktívna vecná legitímácia v danej veci nie je daná, nebola žalobcom preukázaná, nakoľko z výpisu žalobcu z registra Evidencie občianskych združení vedenom Ministerstvom vnútra SR skutočnosť, že žalobca bol založený alebo zriadený na ochranu spotrebiteľa nevyplýva, preto ho nemožno vyvodiť len zo samotného názvu žalobcu. V uvedenom výpise je v časti „Cieľ činnosti“ uvedené „spotrebiteľské, sociálne opatrovateľské“, z takéhoto znenia nie je možné vyvodiť jednoznačne založenie a činnosť žalobcu na ochranu spotrebiteľa, čo je podmienkou procesnej legitímácie žalobcu v tomto konaní. Žalobca neunesol dôkazné bremeno na preukázanie skutočnosti, že bol zriadený na ochranu spotrebiteľa. Dôkazom na preukázanie takejto skutočnosti by podľa názoru žalovaného mohli byť stanovы žalobcu, ktoré sú v zmysle § 6 ods. 2 písm. c) zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov povinnou prílohou návrhu na registráciu občianskeho združenia na Ministerstve vnútra SR a v nich špecifikovaný cieľ činnosti žalobcu zahŕňajúci ochranu spotrebiteľa.

Žalovaný ďalej uviedol, že podobne ako v individuálnych spotrebiteľských sporoch aj pri abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach sa plne neuplatňuje zásada kontradiktórnosti, keďže súd môže vykonať aj tie dôkazy, ktoré neboli navrhnuté, ak je to nevyhnutné na rozhodnutie vo veci. Podobne ako pri individuálnych spotrebiteľských sporoch obstaranie, zabezpečenie a výkon nenavrnutých dôkazov z úradnej moci by malo byť prípustné len v prípade, ak sú tieto v prospech spotrebiteľov - svedčia o neprijateľnosti zmluvnej podmienky resp. nekalosti obchodnej praktiky (čo v tomto konaní bolo splnené). V súdnej veci ani zo strany žalobcu ani zo strany súdu nebol predložený resp. obstaraný dôkaz, z ktorého by bolo možné bez akýchkoľvek pochyb vyvodiť, že žalobca bol zriadený na ochranu spotrebiteľa a teda v tomto konaní mu svedčí procesná legitímácia. Z uvedených dôvodov má žalovaný za to, že žalobca nepreukázal, že je subjektom oprávneným na podanie žaloby v konaní o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach v súlade s § 302 CSP.

12. Ďalej žalovaný v odvolaní namietol správnosť obsahu odseku 61. rozsudku v tej časti, v ktorej sa súd prvej inštancie zaoberá ne/správnosťou používania výšky 20% z nesplatenej istiny úveru žalovaným pri spoplatňovaní mimoriadnych splátok úverov spotrebiteľmi. Žalovaný naďalej tvrdí, že po účinnosti zák. č. 90/2016 Z. z. dôvodne a legitímne dospel k rozhodnutiu do používaných obchodných podmienok pre úvery na bývanie a sadzobníkov poplatkov uvádzať formulácie týkajúce sa podmienok realizácie mimoriadnych splátok hypotekárnych úverov spotrebiteľmi tak, že tieto nebudú spoplatňované do výšky 20% z nesplatenej istiny úveru (výpočtový základ) a nie do výšky 20% z poskytnutého úveru (výpočtový základ). Ako výpočtový základ pre účely § 18 ods. 2 zákona č. 90/2016 Z. z. v čase podania žaloby dôvodne používal v zmysle uvedeného výšku 20% z nesplatenej istiny úveru.

13. Žalovaný namietal správnosť obsahu odseku 66. rozsudku, v ktorom súd prvej inštancie odôvodnil skutočnosť, že žalobcovi priznal právo na náhradu trov konania vo výške 100% napriek tomu, že žalobca nemal vo veci plný úspech. CSP nepatrný úspech nepozná, zohľadňuje sa teda každý neúspech a to vrátane neúspechu čo i len v časti uplatňovaného nároku. Žalovaný sa žalobou domáhal, aby súd

ako o samostatnom nároku rozhodol o oprávnení žalobcu v mene a na náklady žalovaného zabezpečiť zverejnenie vydaného rozsudku prostredníctvom Tlačovej agentúry SR. Takýto návrh žalobcu bol súdom zamietnutý, s odôvodnením v odseku 64. rozsudku. Súd tiež konštatoval, že tak formulovaný žalobný návrh žalobcu nemá oporu v zákone a žalobca nepreukázal jeho dôvodnosť nad rámec zákona. Žalobca bol v konaní zastúpený advokátom, teda mohol a mal vedieť, že uplatňuje nárok nad rámec zákona, pričom práve skutočnosť, že bol zastúpený advokátom vyvolala vznik trov právneho zastúpenia, nárok na náhradu ktorých bol priznaný žalobcovi. Za situácie kedy bol čiastočne neúspešnému žalobcovi priznaný nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, považuje žalovaný postup súdu pri rozhodovaní o náhrade trov konania za nesprávny a rozporný s § 255 ods. 2 CSP.

14. Na základe vyššie uvedených skutočností žalovaný navrhuje odvolaciemu súdu, aby rozsudok krajského súdu vo výroku I. postupom podľa § 388 CSP zmenil a žalobu ako o nej bolo rozhodnuté v rozsahu výroku I. ako nedôvodnú zamietol, vo výroku III. Postupom podľa § 388 CSP zmenil a žalovanému priznal právo na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

15. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu uviedol, že námietky žalovaného týkajúce sa absencie aktívnej vecnej legitímácie žalobcu, sú pre účely rozhodnutia o odvolaní irelevantné a postoj žalovaného prezentovaný v odvolaní je podľa žalobcu nespôsobilý akokoľvek spochybníť závery súdu prvej inštancie a napadnuté rozhodnutie. Podľa žalobcu žalovaný svojim odvolaním iba formálne prezentuje, že závery súdu neplánuje rešpektovať, pričom nechť riadiť sa súdnym rozhodnutím však nie je takou skutočnosťou, ktorá by akýmkoľvek spôsobom odôvodňovala podanie odvolania. Navrhol, aby napadnuté rozhodnutie potvrdil ako vecne správne, ak odvolanie žalovaného neodmietne, a uplatnil si nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

16. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 31 ods. 2 CSP) po zistení, že odvolanie podala včas strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359, § 362 CSP), vec prejednal bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru, bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario za použitia § 177 ods. 2 písm. c) a § 304 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

17. Na základe skutočností, že odvolací súd je viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania, zaoberal sa pri posudzovaní sporu len námietkami uvedenými v odvolaní a procesným postupom súdu prvej inštancie, ktorý predchádzal vydaniu napadnutého rozhodnutia, a to z hľadiska, či v konaní nedošlo k vadám, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

18. Po oboznámení sa s obsahom spisu a odôvodnením napadnutého rozhodnutia odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav veci, ako aj správne právne vec posúdil. Odvolací súd sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie, ktorý v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie veci a svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s § 220 ods. 2 CSP. Na zdôraznenie správnosti rozsudku krajského súdu odvolací súd dopĺňa, že procesná subjektivita žalobcu je nepochybná a vyplývajúca tak z údajovo skutočností zaevidovaných vo verejnom Registri občianskych združení v časti plné meno v spojení s definovaným predmetom činnosti (sociálne, opatrovateľské, spotrebiteľské) a z čl. 3 „Postavenie a ciele združenia“ ods. 3.1 Stanov žalobcu z 26.04.2016, ktoré sú súčasťou písomností predložených žalobcom pri registrácii občianskeho združenia.

19. Vo vzťahu k druhej námietke odvolateľa, týkajúcej sa výkladu a aplikácie ustanovenia § 18 ods. 2 ZÚB, sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil s názorom súdu prvej inštancie vysloveným v ods. 61 napadnutého rozhodnutia zdôrazňujúc, že zo štruktúry zákona č. 90/2016 Z. z. a znení jeho jednotlivých ustanovení nepochybne vyplýva, že ak by zákonodarca mal vôľu bližšie konkretizovať akej časti úveru sa uvedené ustanovenie § 18 ods. 2 ZÚB týka, nepochybne by tak urobil, obdobne ako to urobil napr. v § 2 ods. 1, § 8 ods. 14 ZÚB, preto aj podľa najvyššieho súdu je potrebné za istinu úveru na bývanie vo vzťahu k § 18 ods. 2 ZOB považovať sumu, z ktorej boli určené splátky istiny v nadväznosti na § 13 ods. 4 písm. m) ZOB.

20. Ostatnú námietku žalovaného, týkajúcu sa priznania práva žalobcovi na náhradu trov konania vo výške 100% napriek tomu, že nemal vo veci plný úspech, považuje odvolací súd taktiež za bezdôvodnú. Súd prvého stupňa v ods. 66 vyčerpávajúco a dôsledne vysvetlil, prečo neprihliadal na neúspech žalobcu v časti, v ktorej sa domáhal oprávnenia vo vzťahu k publikovaniu rozsudku a prečo považoval žalobcu za plne úspešného vo vzťahu k meritu sporu. Plný úspech v spore sa zisťuje porovnaním žalobnej žiadosti (petitu) a výroku, ktorým sa rozhodlo vo veci samej. Žalobca mal vo veci plný úspech, keď v dôsledku právoplatnosti meritórneho rozhodnutia nastane právny stav, ktorý chcel dosiahnuť podaním žaloby a následným úspechom v spore, konkrétne dotknutá obchodná praktika žalovaného bola určená za nekalú, jej používanie súd zakázal a žalobcovi právoplatnosťou napadnutého rozsudku vzniká ex lege právo vhodnou formou zabezpečiť zverejnenie rozsudku (§ 305 ods. 2 CSP). Možno preto konštatovať, že krajský súd o nároku na náhradu trov konania rozhodol správne.

21. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. I. Keďže žalobca mal v konaní plný úspech, odvolací súd mu priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

22. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 posledná veta CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t. j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Dovolací súd odmietne dovolanie, ak neboli splnené podmienky podľa § 429 CSP (§ 447 písm. e) CSP).